

MATSÁÆTLUN: UPPBYGGING Á ÍPRÓTTASVÆÐI HAUKA Á ÁSVÖLLUM Í HAFNARFIRÐI

Viðbrögð við umsögnum og athugasemdum

Janúar 2022

Hafnarfjörður

Uppbygging á Íþróttasvæði Hauka
Viðbrögð við umsögnum og athugasemdum

21112

https://vsoradgjof.sharepoint.com/sites/workpoint/Project1108/Documents/Matsáætlun/umsagnir/21112_viðbrögð - B.docx

Nr. útg.	Dagsetning	Unnið	Yfirfarið	Samþykkt
1	31.1.2022	EBA / HBB	EBA	SGT / ÞS

Unnið af:

VSÓ Ráðgjöf
Borgartúni 20, 105 Reykjavík

www.vso.is

Hafnarfjörður

Unnið fyrir:

Hafnarfjörð
Strandgötu 6, 220 Hafnarfjörður

Efnisyfirlit

	Inngangur	3
1	Minjastofnun Íslands	3
2	Heilbrigðiseftirlit Hafnafjarðar og Kópavogssvæðis	3
3	Veðurstofa Íslands	5
4	Náttúrufræðistofnun Íslands	5
5	Hafrannsóknarstofnun	6
6	Orkustofnun	7
7	Umhverfisstofnun	7
8	Landvernd	9
9	Guðni Gíslason	11
10	Björn Ól. Gíslason, Ólöf Björnsdóttir og Hulda Björnsdóttir	11
11	Hulda Hákonardóttir	12

0 Inngangur

Á tímabilinu bárust alls 11 erindi og í þessu skjali verður gerð grein fyrir athugasemdum sem komu fram og viðbrögðum við þeim.

Atriðin eru flokkuð eftir aðilum sem sendu inn umsagnir og athugasemdir. Efnistöð ábendinga eru víða sambærileg og reynt eftir fremsta megni að vitna milli kafla með sambærilegum umsögnum eða viðbrögðum.

Gerð verður grein fyrir umsögnum og viðbrögðum við þeim í þeirri röð sem þau koma fyrir í töflu. Umsagnir bárust frá sjö stofnunum og þrjú erindi bárust frá íbúum í nágrenninu.

Tafla 1 Yfirlit yfir aðila sem sendu inn athugasemdir

1	Minjastofnun Íslands*	7	Umhverfisstofnun
2	Heilbrigðiseftirlit Hafnafjarðar- og Kópavogssvæðis	8	Landvernd
3	Veðurstofa Íslands *	9	Guðni Gíslason
4	Náttúrufræðistofnun Íslands	10	Björn Ól. Gíslason o.fl.
5	Hafrannsóknarstofnun	11	Hulda Hákonardóttir
6	Orkustofnun*		

* Umsögn krefst ekki viðbragða

Framsetning athugasemda er með þeim hætti að viðkomandi athugasemdir eru birt og viðbrögð við athugasemdum koma þar fyrir neðan. Í einhverjum tilfellum hafa umsagnir og athugasemdir verið umorðaðar til að draga fram helstu atriði. Hægt er að sjá allar athugasemdir og umsagnir í heild sinni í viðauka.

Hafnarfjarðarbær þakkar fyrir framkomnar umsagnir og athugasemdir, sem munu nýtast í áframhaldandi vinnu við umhverfismat framkvæmdanna.

1 Minjastofnun Íslands

Umsögn kallar ekki á viðbrögð.

2 Heilbrigðiseftirlit Hafnafjarðar og Kópavogssvæðis

Umsögn segir

„Greining valkosta þar sem í raun er aðeins einn valkostur er til skoðunar er ekki í anda laganna nr. 111/2021. Framkvæmdaraðili, skýrsluhöfundar verða að leggja fram aðra kosti til að bera saman við kost A. Aðrir kostir sem koma ættu til skoðunar eru aðrar gerðir eða stærðir á íþróttamannvirkinu og aðrar útfærslur s.s. er varðar nálægð við Ástjörn. Meta ætti hvort minna mannvirki myndi ekki fullnægja raunverulegri þörf samfélagsins fyrir knattþús. Ef svo væri hvort það myndi valda minna álagi innan friðlandsins og minni líkum á röskun á grunnvatnsflæði. Heilbrigðisnefnd telur að fjölga þurfi valkostum í matsáætlun.“

Viðbrögð: Í mati á umhverfisáhrifum framkvæmdar er gerð grein fyrir raunhæfum valkostum sem hafa verið kannaðir, og þeir bornir saman með tilliti til umhverfisáhrifa í samræmi við lög nr. 111/2021. Tveir valkostir eru til skoðunar fyrir staðsetningu knattþússins sem verða bornir saman við núllkostinn. Einn valkostanna felur í sér staðsetningu fjær Ástjörn. Ákveðnar forsendur liggja að baki stærð knattþússins svo það

standist kröfur fyrir keppnisvöll. Í umhverfismatsskýrslunni verður nánar gerð grein fyrir forsendum á hönnun húsnæðisins.

Umsögn segir

„[...] áformuð umfjöllun eins og henni er lýst í skýrslunni mun ekki svara þeirri áleitnu spurningu hvort framkvæmdir við og fargið sem því fylgir að reisa 9.900m² byggingu með 25 metra mænishæð auk 900 m² samtengdrar þjónustubyggingar ofan á tveimur hraunlögum frá nútíma, geti haft áhrif á lekt jarðlaganna á byggingartíma eða eftir að honum lýkur. Það er fullyrðingin sem kemur fram í meðfylgjandi tilvitnun sem þarf að rýna:

„Þar sem gröftur framkvæmdarinnar nær ekki niður að hæsta grunnvatnsyfirborði er ekki talin hættu á að fyrirhuguð framkvæmd hafi áhrif á lekt stemmisins, og þar af leiðandi ætti flæði grunnvatns úr Ástjörn að haldast óbreytt.“ (bls. 17, undirstrikun er HHK)“

Viðbrögð: Hafnafjarðarbær tekur undir með mikilvægi þess staðið sé að framkvæmdum þannig þær hafi ekki áhrif á lekt jarðlaga í nálægð úr Ástjörnina og að flæði grunnvatns við tjörnina haldist óbreytt. Í kjölfar umsagnarinnar var fundur haldinn með Heilbrigðiseftirlitinu þar sem þessi athugasemd var rædd. Við undirbúning framkvæmda hafa verið boraðar 16 holur til að kanna undirstöður knatthússins. Niðurstöður sýna að fyllingin undir vellinum var milli 0,6 – 1 m á þykkt og þar fyrir neðan var þétt og fín hraunklöpp. Við hönnun er áhersla lögð á að jarðvinna fari ekki undir hæstu vatnsstöðu Ástjarnar í þeim tilgangi að hafa ekki áhrif á lekt jarðlaganna. Framkvæmdir og þau mannvirki sem þeim fylgja eru ekki að fara að hafa áhrif á jarðlög sem liggja fyrir neðan þeirra sem raskað verður. Gerð verður grein fyrir niðurstöðum úr jarðtækniskýrslu á svæðinu í umhverfismatsskýrslu sem er byggð niðurstöðum úr tilraunaborholum og kortlagningu á svæðinu. Þá verður einnig gerð grein fyrir því hvernig verður staðið að jarðvinnu á svæðinu og hvaða kröfur verða gerðar til að tryggja að ekki verður farið niður fyrir hæstu vatnsstöðu Ástjarnar. Sjá einnig svar við umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands (4).

Umsögn segir:

Heilbrigðisnefnd telur að útvíkka þurfi aðra matsspurninguna í vatnafarskaflanum; „Getur jarðvinna vegna valkosta aukið flæði úr Ástjörn til austurs og lækkun á grunnvatnsstöðu“

Viðbrögð: Tekið verður tillit til ábendingu Heilbrigðisnefndar og verður matsspurning umorðuð í „Getur jarðvinna vegna valkosta aukið flæði úr Ástjörn og lækkun á grunnvatnsstöðu?“

Umsögn segir:

“Leita mætti viðmiða í reglugerð 884/2017 um varnir gegn olíumengun frá starfsemi í landi. Þá mætti í kafla um fyrirliggjandi gögn tiltaka rannsóknarskýrslu sem Tryggvi Þórðarson vann 2010 fyrir Hafnarfjörð; Mengunarflokkun á Ástjörn.”

Viðbrögð: Tekið verður mið af reglugerð nr. 887/2017 um varnir gegn olíumengun frá starfsemi í landi í umhverfismatsskýrslunni. Einnig verð bætt í kaflann um fyrirliggjandi gögn rannsóknarskýrslu Tryggva Þórðarsonar um Mengunarflokkun á Ástjörn frá 2010.

Umsögn segir:

„Heilbrigðisnefnd telur að þess megi gæta skýrar í matsskýrslu að friðlýsing Ástjarnar er í grunninn friðlýsing á búsvæði flórgoðans.“

Viðbrögð: Tekið verður tillit til ábendingar Heilbrigðisnefndar í umhverfismatsskýrslunni.

Í umsögn kemur fram:

Heilbrigðisnefnd minnir á að endurskoðun framkvæmd friðlýsingar geti verið hluti af mótvægisáðgerðum.

Viðbrögð: Þegar niðurstaða fyrir mat á umhverfisáhrifum liggja fyrir verða mótvægisáðgerðir endurskoðaðar með tilliti til áhrifa framkvæmda.

3 Veðurstofa Íslands

Umsögn kallar ekki á viðbrögð.

4 Náttúrufræðistofnun Íslands

Umsögn segir:

Grundvallaratriði í umhverfismatinu er að meta hvort hættu sé á að framkvæmdirnar rýri náttúruverndargildi friðlandsins og fólkvangsins við Ástjörn. Horfa þarf því sérstaklega til þess markmiðs að áfram verði hægt að uppfylla skilmála og reglur friðlýsingarinnar og meta þarf hvernig framkvæmdirnar hafi áhrif á það markmið. Á það bæði við um óafturkræf áhrif t.d. rask en einnig áhrif vegna truflunar á framkvæmdatíma og af rekstri íþróttamannvirkja miðað við áformaðar staðsetningar.

Viðbrögð: Horft verður til skilmála friðlýsingar Ástjarnar, þar sem viðmiðin verða skoðuð með tilliti til áhrifa á þá þætti sem tengjast skilmálanum, þ.e. vatnafar, gróðurfar, votlendi, lífríki auk fuglalífs. Sjá einni svar við umsögn frá Umhverfisstofnun (7).

Í umsögn kemur fram:

Óumflýjanlegt rask á nútímahrauni verður við framkvæmdina, sem fellur undir ákvæði 61. greinar laga um náttúruvernd nr. 60/2013. Takmarka skal raskið eins og hægt er en aðrar mótvægisáðgerðir í því samhengi sem Náttúrufræðistofnun Íslands leggur til, er að tryggja langtímaverndun nútímahrauns á öðrum svæðum innan sveitafélagsins til að bæta upp það sem tapast undir framkvæmdir.

Viðbrögð: Ábending Náttúrufræðistofnunar Íslands verður skoðuð við mótun mótvægisáðgerða og gert grein fyrir í umhverfismatsskýrsluna.

Umsögn segir:

„Mikilvægt er að fjallað sé nákvæmlega í matsskýrslunni hvernig áætlaður gröftur á framkvæmdasvæði verði þannig að sýnt sé fram á að fylgt sé ráðleggingum sem eiga að vernda lekt jarðlaga á svæðinu og þannig raska ekki vatnafari Ástjarnar“

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslunni verður gerð grein fyrir því hvernig verður staðið að jarðvinnu á svæðinu og hvaða kröfur verða gerðar til að tryggja að ekki verður farið niður fyrir hæstu vatnsstöðu Ástjarnar. Sjá einnig svar við umsögn frá Heilbrigðiseftirliti Hafnafjarðar og Kópavogssvæðis (2).

Umsögn segir:

Jákvætt er að ekki eigi að framkvæma á varptíma fugla sem og forðast notkun flóðljósa á þeim tíma. Taka mætti til betri skoðunar áhrif hávaða á fuglalíf á rekstrartíma knattþúss og íþróttavalla

Viðbrögð: Svæðið er skilgreint í skipulagi sem dvalarsvæði; kyrrlátt svæði í þéttbýli og á lóð skal hljóðstig vera undir 55 L_{Aeq}. Gert verður grein fyrir samantekt á fyrirliggjandi gögnum, gerð af fuglasérfræðingi þar sem lagt verði mat á áhrif á fuglalíf m.a. með tilliti til hljóðvistar.

5 Hafrannsóknarstofnun

Umsögn segir:

„Hafrannsóknarstofnun tekur [...] undir álit Skipulagsstofnunar að mikilvægt sé að nýjar rannsóknir verði á vatnafari á vatnasviði Ástjarnar auk þess telur Hafrannsóknarstofnun að mikilvægt sé að gera spálíkan um hugsanlegar breytingar á vatnsbúskapnum m.t.t. veðurfarsbreytinga og fyrirliggjandi veðurfarspálíkana“.

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslunni verður gert grein fyrir fyrirkomulagi vöktunar á vatnafari vatnasviðs Ástjarnar. Í umhverfismatsskýrslu verður bætt við umfjöllun um hvort auknar líkur séu á neikvæðum áhrifum framkvæmdar á Ástjörn verði breytingar á vatnabúskap Ástjarnar vegna veðurfarsbreytinga. Sjá einnig svar við umsögn Umhverfisstofnunar (7) og Huldu Hákonardóttur (11).

Í umsögn kemur fram:

Hafrannsóknarstofnun telur að gera þurfi nánar grein fyrir lýsingu á svæðinu og hvenær tíma árs lýsingin verði notuð.

Viðbrögð: Gerð verður grein fyrir staðsetningu flóðljósa og annarra lýsingar auk notkunar tíma þeirra. Áhrifasvæði lýsingar verður birt á yfirlitsmynd. Niðurstöður verða birtar í umhverfismatsskýrslu og lagt mat á möguleg áhrif frá lýsingunni.

Umsögn segir

„Í kafla 4.1 segir m.a. „tjörnin og svæðið umhverfis hana einkennist af mjög auðugu gróður-og dýralífi og í henni er mikið smádýralíf sem er þó lítt rannsakað.“ Það er ekki allskostar rétt því Náttúrufræðistofa Kópavogs rannsakaði lífríki Hamarskotslækjar og Ástjarnar frá maí 2000 fram í mars árið eftir“

Til viðbótar er rétt að benda á samantekt úr efni erinda á málþingi sem haldið var þann 30. mars 2007 í Reykjavík og bar titilinn Vötn og vatnasvið á höfuðborgarsvæðinu – ástand og horfur. Í þessum erindum var m.a. fjallað um vatnafar, efnabúskap, lífríki og jarðfræði.“

Viðbrögð: Umræddum gögnum verður bætt inn í umhverfismatsskýrslu.

Umsögn segir

„Í töflu 5.1 um forsendur á bak við vinsun umhverfisþátta í mati á umhverfisáhrifum er hvergi minnst á vatnalíf, einungis vatnafar. Síðarnefnda hugtakið nær á engan veginn yfir lífríki vatns og votlendis (sjá grein eftir Freysteinn Sigurðsson í ritinu Vötn og vatnasvið

áhöfuðborgarsvæðinu –ástand og horfur). Í töflu 5.2 um helstu áhrifaþætti framkvæmdar er enn fremur hvergi minnst á áhrif á vatnalíf.“

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslu er lögð áhersla á að meta áhrif framkvæmdar á Ástjörn sem heild, vatnafar þess, vistgerðir og lífríki. Skerpt verður á orðalagi í umhverfismatsskýrslu. Sjá einnig svar við umsögn frá Umhverfisstofnun (7) og Huldu Hákonardóttur (11).

Umsögn segir:

„Í kafla 6.2 um vatnafar Ástjarnar er vísað í lög um stjórn vatnamála nr. 36/2011 þar sem einungis er vísað til þess að um að efnafræðilegu ástandi sé að lágmarki haldið góðu. Lögin taka í raun á því að halda vistfræðilegu ástandi vatns góðu og innan þess eru margir þættir m.a. lífrænir (vatnalíf) og eðlis-efnafræðilegir og vatnsformfræðilegir.“

Viðbrögð: Skerpt verður á umfjöllun um lög um stjórn vatnamála nr. 36/2011 í umhverfismatsskýrslu.

6 Orkustofnun

Umsögn kallar ekki á viðbrögð.

7 Umhverfisstofnun

Í umsögn kemur fram:

Umhverfisstofnun kallar eftir samanburði við núllkost þar sem framkvæmdin hefur ekki farið áður í mat á umhverfisáhrifum og því þurfi að bera umhverfisáhrif valkostana tveggja borin saman við núverandi ástand.

Viðbrögð: Í mati á umhverfisáhrifum er núllkostur notaður sem grunnviðmið og hann borinn saman við aðra valkosti um staðsetningu knattþússins með tillit til umhverfisáhrifa. Sjá einnig svar við umsögn frá Björn Ól. Gíslason o.fl. (10) og Hulda Hákonardóttur (11).

Umsögn segir:

„...lítil áhersla lögð á umhverfisáhrif æfingavallanna þriggja sem eru fyrirhugaðir syðst á lóðinni en mikilvægt er að metin séu umhverfisáhrif framkvæmdanna á Ásvöllum í heild sinni til að gefa rétta mynd af áhrifunum.“

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslu verður lagt mat á umhverfisáhrif æfingavallanna þriggja sem eru fyrirhugaðir syðst á lóðinni.

Umsögn segir:

Vegna mögulegra áhrifa framkvæmdarinnar á náttúru og upplifun gesta innan friðlýstu svæðanna telur Umhverfisstofnun mikilvægt að metin séu áhrif á verndargildi friðlýstu svæðanna í umhverfismati.

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslunni verður umfjöllun um niðurstöður úr mati áhrif framkvæmdanna á verndargildi friðlýsta svæðisins. Fjallað verður sérstaklega um þá þætti sem tengjast skilmálum friðlýsingarinnar, þ.e. vatnafar, gróðurfar, votlendi, lífríki auk fuglalífs. Sjá einnig svar við umsögn Náttúrustofnu Íslands (4).

Þá verður einnig lagt mat á hvort valkostir komi til með að breyta upplifun þeirra sem fara um gönguleiðirnar eða útivistarsvæðið við Ástjörn, með tilliti til hljóðvistar og ásýnd svæðis. Sjá einnig svar við umsögn Huldu Hákonardóttur (11).

Í umsögn kemur fram:

Umhverfisstofnun telur mikilvægt að framkvæmdaraðili útbúi áætlun um vöktun á vatnsyfirborði tjarnarinnar auka viðbragðsáætlun um aðgerðir sem grípa skuli til verði vart við breytingar á vatninu.

Viðbrögð: Hafnafjarðarbær tekur undir með Umhverfisstofnun um mikilvægi vöktunar á vatnsyfirborði tjarnarinnar. Vöktun á grunnvatnsyfirborði Ástjarnar hófst í júní 2021 og grunnvatnsstaðan er mæld á 2-4 vikna fresti. Niðurstöður og áframhaldandi vöktun verða ákveðin í samræmi við niðurstöðu umhverfismats og tilgreint í umhverfismatsskýrslu.

Í umhverfismatsskýrslu verður einnig gert grein fyrir viðbragðsáætlun um aðgerðir verði vart við breytingar á vatninu.

Í umsögn kemur fram:

„Samkvæmt friðlýsingarskilmálum má ekki breyta vatnsyfirborði Ástjarnar. Því telur Umhverfisstofnun mikilvægt að framkvæmdaraðili útbúi áætlun um vöktun á vatnsyfirborði tjarnarinnar auk viðbragðsáætlunar um aðgerðir sem grípa skuli til verði vart við breytingar á vatninu. Umhverfisstofnun tekur fram að breytingar umfram það sem telst til náttúrulegra breytinga á vatnsstöðu geta haft umtalsverð áhrif á lífríki tjarnarinnar, m.a. með auknu gruggi, rofi vatnsbakka og áhrifum á gróður og dýralíf.

„Að mati Umhverfisstofnunar er nauðsynlegt að fram fari rannsóknir á vatnasviði Ástjarnar og að skýrt sé hver áhrif framkvæmdanna verði, t.a.m. á lekt hraunsins, þar sem breytingar á vatnasviði munu hafa áhrif á allt lífríki, gróður-og dýralíf í tjörninni.“

Viðbrögð: Vöktun á vatnsyfirborði Ástjarnar hófst í júní 2021. Ef vöktun á vatnsyfirborði tjarnarinnar sýnir breytingar mun Hafnafjarðarbær tilkynnta það til viðeigandi aðila, m.a. Umhverfisstofnunar.

Í umhverfismatsskýrslu verður lagt mat á áhrif framkvæmdar á Ástjörn og lögð áhersla á að meta áhrif framkvæmdar á Ástjörn sem heild, vatnafar þess, vistgerðir og lífríki. Sjá einnig svar við umsögn Hafrannsóknarstofnunar (5) og Huldu Hákonardóttur (11).

Umsögn segir:

„Í Ástjörn er, líkt og fram kemur í matsáætlun, að finna eina flórgoðavarpíð á Suðvesturlandi en flórgoði er alfríðuð tegund og er á válista. Umhverfisstofnun telur mikilvægt að metin séu áhrif aukinnar umferðar, hávaða og lýsingar frá fyrirhuguðu ípróttasvæði á fuglalíf Ástjarnar.[...] Umhverfisstofnun telur mikilvægt að óskað sé eftir álitum frá Náttúrufræðistofnun Íslands á áhrifum framkvæmdanna á fuglalíf Ástjarnar.“

„Umhverfisstofnun telur að meta skuli áhrif framkvæmdarinnar á ásýnd og hljóðvist, bæði með tilliti til fólks og lífríkis. Ljósmeingun, skuggar og hávaði frá ípróttasvæðinu gæti mögulega haft áhrif á þá fugla sem þarna eru sem og á upplifun gesta sem nýta svæðið til útivistar.“

Viðbrögð: Náttúrufræðistofnun Íslands gaf umsókn og gerði ekki athugasemdir við fyrirkomulag gagnaöflunar um fuglalíf. Í umhverfismatsskýrslunni verður gerð grein fyrir

niðurstöðum gagnaöflunar varðandi möguleg áhrif á fuglalíf, m.a. með tilliti til ónæðis og lýsingar á framkvæmda- og rekstrartíma, við fyrirhugað framkvæmdasvæði og innan friðlands Ástjarnar ásamt viðeigandi mótvægisáðgerðir.

Ástjörn hefur mikið aðdráttarafl sem útivistarsvæði og gert verður grein fyrir legu gönguleiða og áhrif á aðgengi útivistarsvæða metið. Í umhverfismatsskýrslu verður metið hvort að fyrirbyggjandi valkostir breyti upplifun þeirra sem fara um gönguleiðirnar eða útivistarsvæðið við Ástjörn, með tilliti til hljóðvistar og ásýnd svæðis. Gerð verður grein fyrir skuggavarpi mannvirkja. Sjá einnig svar við umsögn frá Birni Ól. Gíslasyni o.fl. (10) og Huldu Hákonadóttur (11)

Umsögn segir:

„Umhverfisstofnun minnir á að skv. 61. gr. náttúruverndarlaganna ber að forðast að raska eldhrauni frá nútíma nema brýna nauðsyn beri til og ljóst að aðrir kostir séu ekki fyrir hendi.[...] Umhverfisstofnun bendir á að skv. friðlýsingarskilmála er mannvirkjagerð og jarðrask bannað án leyfi frá Umhverfisstofnun og er skylt er að afla framkvæmdaleyfis, eða eftir atvikum byggingarleyfis, vegna allra framkvæmda sem fela í sér röskun á svæðum sem njóta sérstakrar verndar, sbr. skipulagslög og lög um mannvirki.“

Viðbrögð: Að mati Hafnarfjarðarbæjar er óhjákvæmilegt að raska hrauni en ekki er talið æskilegt að uppbygging ípróttasvæðis Hauka fari fram á öðrum svæðum enda búið að skilgreina svæðið sem slíkt í aðalskipulagi. Markmið framkvæmdar er jafnframt að styrkja þá starfsemi sem fyrir er og nýta þá innviði sem eru til staðar. Hafnarfjarðarbær telur að uppbygging á ípróttasvæðinu sé mikilvæg fyrir íbúa og nýti betur fjárfestingar í innviðum. Ekki er talið að uppbygging ípróttasvæðis á öðrum stöðum á Völlunum geti mætt þeim markmiðum sem sett eru í skipulagi eða sé til þess að valda minni umhverfisáhrifum vegna umfangs eldhrauns á Völlunum. Að teknu tilliti til ofangreindra atriða er það mat sveitarfélagsins að fyrir liggja skýrir hagsmunir til að bæta þjónustu við íbúa og aðgengi að henni, sem vegi upp þau neikvæðu áhrif sem verði vegna aukins rasks á eldhrauni.

Í umhverfismatsskýrslunni verður gerð verður grein fyrir umfangi rasks og hvaða áðgerðir verða viðhafðar til að lágmarka rasks eins og kostur er. Ef framkvæmdin hefur áhrif á verndargildi Friðlands Ástjarnar, verður sótt um leyfi til Umhverfisstofnunnar, gerð verður nánar grein í umhverfismatsskýrslu. Sjá einnig svar við umsögn frá Landvernd (8) og Huldu Hákonardóttur (11).

8 Landvernd

Í umsögn kemur fram:

Landvernd bendir á að Ástjörnin sjálf og nánasta umhverfi hennar sé friðlýst og nýtur verndar náttúruverndarlaga eins og hraunið umhverfis hana.

„Það er því mat Landverndar að fyrirhuguð uppbygging stríði gegn friðlýsingarskilmálum. Jafnframt telur Landvernd að með framkvæmdunum verði brotið gegn 61. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013 bæði þar sem um er að ræða rask á vatnafari stöðuvatns stærra en 1000 m² (1. mgr. a liður 61. gr. náttúruverndarlaga) sem og á hrauni frá nútíma (2. mgr. a liður 61. gr. Náttúruverndarlaga). Hvorki valkostur A né B eru undantekningar frá þessu.“

Ástjörn sé grunnt stöðuvatn, þar sem grunnvatnsstaða ræðst af grunnvatnsstöðu í bergsinu í kring, sem er viðkvæmt fyrir náttúrulegum sveiflum og raski. Landvernd telur boðaðar mótvægisáðgerðir ekki nægilegar til að sporna gegn því að vatnafar tjarnarinnar raskist.

Viðbrögð: Ein af forsendum hönnunar er að jarðvinna fari ekki undir hæstu vatnsstöðu Ástjarnar í þeim tilgangi að hafa ekki áhrif á lekt jarðlaganna. Framkvæmdir og þau mannvirki sem þeim fylgja eru ekki að fara að hafa áhrif á jarðlög sem liggja fyrir neðan þeirra sem raskað verður, né lekt þeirra. Í umhverfismatsskýrslu verður fjallað um niðurstöður úr jarðtækniskýrslu á svæðinu í umhverfismatsskýrslu sem er byggð niðurstöðum úr tilraunaborholum og kortlagningu á svæðinu. Þá verður einnig gerð grein fyrir því hvernig verður staðið að jarðvinnu á svæðinu og hvaða kröfur verða gerðar til að tryggja að ekki verður farið niður fyrir hæstu vatnsstöðu Ástjarnar. Í umhverfismati verður jafnframt gerð grein fyrir verndargildi Ástjarnar og lagt mat á möguleg áhrif.

Í umhverfismatsskýrslunni verður einnig gerð grein fyrir umfangi rasks og hvaða aðgerðir verða viðhafðar til að lágmarka rasks eins og kostur er, sjá einnig viðbrögð við sambærilegri umsögn Umhverfisstofnunar (7).

Mótvægisáðgerðir verða endurskoðaðar þegar rannsókn og frekar gagnaöflun hefur verið lokið og nánari upplýsingar um hvernig verður tryggt að jarðrask sé takmarkað eins og mögulegt er verður.

Umsögn segir:

Þó telur Landvernd orðalag í matsáætlun sérstætt þar sem talað er um Ástjörn sem ógn (bls. „Ekki er talin þörf á frekari aðgerðum til verja mannvirki vegna Ástjarnar þegar hún er í hæstu stöðu fyrir valkost A. Í umhverfismatsskýrslu verður skoðað hvort þörf sé á frekari aðgerðum ef valkostur B yrði fyrir valinu“ bls. 15 í matsáætlun). Hið rétta er þó að sjálfsögðu að mannvirkin ógna lífríki, vatnafari og umhverfi tjarnarinnar.

Viðbrögð: Eðlilegt er að skoðað og fjalla um utanaðkomandi þætti sem kunna að hafa áhrif á útfærslu á fyrirhuguðum framkvæmdum. Sjá einnig svar við umsögn Huldu Hákonardóttur (11).

Umsögn segir:

„Ranglega er tiltekið í matsskýrslu á bls. 8 og 24 að flórigoði verpi eingöngu við Ástjörn á öllu Suðvesturlandi. Flórigoði verpir einnig við Vífilsstaðavatn, sem dregur þó ekki úr mikilvægi Ástjarnar sem athvarfs fugla eins og flórigoðans sem ekki skal raska frekar.“

Viðbrögð: Umræddum gögnum verður bætt inn í umhverfismatsskýrsluna.

Umsögn segir:

„Stjórn Landverndar telur rétt að íhuga hvort ekki sé ástæða til að fjalla um mögulega náttúruvá vegna eldsumbrota á Reykjanesi. Ef marka má jarðvísindamenn er að hefjast tímabil jarðelda á svæðinu og Vallahverfið er á hraunsvæði.“

Viðbrögð: Hafnarfjarðarbær telur ekki þörf á umfjöllun um mögulega náttúruvá vegna eldsumbrota á Reykjanesi í umhverfismatsskýrslu. Ef eldsumbrot munu eiga sér stað, sem hafa áhrif á Íþróttasvæðið, er nokkuð ljóst að forsendur fyrir byggð og Íþróttastarf á svæðinu séu þá brostnar.

Í umsögn kemur fram:

Stjórn Landverndar telur að skoða þurfi áhrif skipulags við Ástjörn yfir lengri tíma og með heildstæðari hætti, með tilliti til áhrifa á náttúru.

Viðbrögð: Hafnarfjarðarbær hefur í um 30 ár unnið að uppbyggingu á Völlunum, þ.m.t. á ípróttasvæðinu sem í dag býður upp á fjölbreytta ípróttastarfsemi. Sú uppbygging er í samræmi við grundvallarstefnu um landnotkun í aðalskipulagsáætlunum Hafnarfjarðar, þar sem skýr mörk eru dregin milli landnotkunar sem heimilar uppbyggingu og landnotkun umhverfisverndar og útivistar. Þessi skýru mörk gefa skýrt til kynna hvar verði mögulegt rask á svæðinu og hvar er ekki heimilað að rask verði.

Uppbygging knatthúss er innan afmarkaðs ípróttasvæðis í aðalskipulagi Hafnarfirði. Ástjörnin er friðlýst og umhverfis hana er afmarkað sem fólkvangur. Fyrirhugaðar framkvæmdir breyta ekki þessum mörkum og því er ekki gengið á verndarsvæðin með umræddri uppbyggingu eða ráðist í mannvirkjagerð nær Ástjörn en gert hefur verið ráð fyrir. Áform um knatthús eru í fullu samræmi við þær skipulagsáætlanir og verndaráætlanir sem gilda um svæðið.

Matsferlið verður nýtt til að ganga úr skugga um að þessi áform valdi ekki óásættanlegum áhrifum á Ástjörn og nágrenni hennar. Sjá einnig svar við umsögn Umhverfisstofnunar (7).

9 Guðni Gíslason

Í umsögn kemur fram:

Guðni Gíslason bendir á að uppfæra þarf staðsetningu á fornleifum á mynd fyrir valkost B

Viðbrögð: Staðsetning á fornleifum á mynd fyrir valkost B verður uppfærð fyrir umhverfismatsskýrslu

10 Björn Ól. Gíslason, Ólöf Björnsdóttir og Hulda Björnsdóttir

Í umsögn kemur fram:

Björn Ól. Gíslason o.fl. óska eftir ásýndarmynd og skuggavarp af byggingu frá göngustíg við tjörn.

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslunni verða ásýndarmyndir sem sýna mögulega ásýnd svæðis frá göngustíg við tjörn, eftir að framkvæmdum lýkur. Einnig verður gert grein fyrir skuggavarp vegna mannvirkis á myndum í umhverfismatsskýrslunni. Sjá einnig svar við umsögn frá Umhverfisstofnun (7) og Huldu Hákonardóttur (11).

Í umsögn kemur fram:

Björn Ól. Gíslason o.fl. benda á að óheimilt sé að breyta náttúrulegu vatnsborði Ástjarnar skv. Friðlýsingunni frá 1978 og lýsa yfir áhyggjum að þó graftarbotn knatthússins eigi að vera 50 cm fyrir ofan hæstu grunnvatnsstöðu gæti áhrif frá byggingunni leitt til að yfirborðsvatn tæki að leka úr tjörninni.

Viðbrögð: Við hönnun er áhersla lögð á að jarðvinna fari ekki undir hæstu vatnsstöðu Ástjarnar í þeim tilgangi að hafa ekki áhrif á lekt jarðlaganna. Framkvæmdir og þau mannvirki sem þeim fylgja eru ekki að fara að hafa áhrif á jarðlög sem liggja fyrir neðan þeirra sem raskað verður. Gerð verður grein fyrir niðurstöðum úr jarðtækniskýrslu á svæðinu í umhverfismatsskýrslu sem er byggð á niðurstöðum úr tilraunaborholum og kortlagningu á svæðinu. Þá verður einnig gerð grein fyrir því hvernig verður staðið að jarðvinnu á svæðinu og hvaða kröfur verða gerðar til að tryggja að ekki verður farið niður fyrir hæstu vatnsstöðu Ástjarnar. Sjá einnig svar við umsögn Heilbrigðiseftirlitsins (2) og Náttúrufræðistofnunar Íslands (4).

Í umsögn kemur fram:

Gagnrýni á að valkostur A sé fyrir valinu og núllkostur sé ekki metinn.

Viðbrögð: Valkostir um staðsetningu knatthússins verða til skoðunar í umhverfismatsskýrslunni og verða þeir bornir saman með tillit til umhverfisáhrifa. Í mati á umhverfisáhrifum er núllkostur notaður sem grunnviðmið og hann borinn saman við aðra valkosti.

Í umsögn kemur fram:

Mikilvægt að rannsaka lífríki Ástjarna og áhrif framkvæmda á nærliggjandi fuglalíf.

Viðbrögð: Gert verður grein fyrir umfjöllun um fuglalíf við Ástjörnina í umhverfismatsskýrslunni og áhrif framkvæmda á nærliggjandi fuglalíf, byggt á fyrirhugaðri gagnasöfnun. Sjá einnig svar til Umhverfisstofnunar (7).

11 Hulda Hákonardóttir

Umsögn segir:

„Fyrirliggjandi er ákvörðun Skipulagsstofnunar dags. 13. júlí 2021 um að framkvæmdin sé háð mati á umhverfisáhrifum. Myndar sú ákvörðun og forsendur hennar kjarna þeirra atriða sem framkvæmdaraðila ber a.m.k. að leggja mat á. Fyrirliggjandi matsáætlun er hvorki í samræmi við þessa ákvörðun Skipulagsstofnunar, þ.e. um forsendur fyrir matskyldu, né leiðbeiningar stofnunarinnar um mat á umhverfisáhrifum framkvæmda frá árinu 2005. Verulega skortir á að matáætlun geti staðið undir mati á umhverfisáhrifum í samræmi við kröfur laga.

Samandregið er boðið í fyrirliggjandi matsáætlun Hafnarfjarðarbæjar að það eina sem á að skoða er að mæla vatnsyfirboðið í Ástjörn yfir 8 mánaða tímabil. Meira er það ekki. Síðan á að fá ótilgreindan fuglasérfræðing til að meta „fyrirliggjandi gögn“ um fuglalíf án þess að önnur skoðun sé gerð eða aðferðir eða aðferðarfræði skýrð. Að öðru leyti er matsáætlun sveitarfélagsins tóm.“

Viðbrögð: Matsáætlunin er unnin í samræmi við 11. gr. reglugerðar nr. 1381/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana og byggir á ákvörðun Skipulagsstofnunar um matskyldu. Í matsáætlun hefur verið unnin greining á því hvaða þættir framkvæmdar og starfsemi, sem henni fylgir, séu líklegir til að valda umhverfisáhrifum auk greiningar á því hvaða þættir umhverfisins er talið líklegt að geti helst orðið fyrir áhrifum þegar tekið er tillit til allra umhverfisáhrifa framkvæmdarinnar, miðað við fyrirliggjandi vitneskju. Með hliðsjón af ofangreindu hefur Hafnarfjarðarbær lagt fram áætlun um hvernig fyrirhugað er að staðið verði að umhverfismati framkvæmdar, sem Skipulagsstofnun hefur kynnt fyrir umsagnaraðilum og almenningi. Matsáætlun er í fullu samræmi við lög nr. 111/2021.

Umsögn segir

„Á hinn bóginn leggur undirrituð einnig ríka áherslu á að skipulagsvald sveitarfélagsins er takmarkað með lögum. Með stoð í lögum hafa verið sett stjórnvaldsfyrirmæli með friðlýsingu tjarnarinnar og stofnun fólksvang hjá Ástjörn, sbr. auglýsingar frá árinu 1978 og 1996, sbr. nánari umfjöllun um athugasemd 1 hér síðar í umsögninni. Samkvæmt þessum réttarreglum ber ótvírætt í máli þessu að afla leyfis Umhverfisstofnunar. Í matsáætlun er því sleppt að nefna að nauðsynlegt sé að afla samþykks Umhverfisstofnunar vegna framkvæmdarinnar eða áhrifa hennar. Skipulagsstofnun ber

að koma því til leiðar að reglum sé fylgt og umfjöllun matsáætlunar sé í samræmi við framangreint og tryggt verði að aflað verði leyfi frá Umhverfisstofnun (eftir atvikum einnig frá Heilbrigðiseftirliti Hafnarfjarðar, Garðabæjar og Kópavogs).“

Viðbrögð: Sótt verður um viðeigandi leyfi í þeim tilfellum, þar sem á við. Sjá einni svar við umsögn Umhverfisstofnunar (7).

Í umsögn kemur fram:

Hulda Hákonardóttir gagnrýnir að ekki sé farið í frekar gagnaöflun um vatn, jarðrask, gróðurfar, fuglalíf og ekki verði lagt mat á áhrif á verndarsvæði. [...] ekkert fjallað um áhrif risa mannvirkis við eða á friðlandinu og áhrif þessa á verndargildi Ástjarnar sem friðlýstu svæði og fólksvangi.

Viðbrögð: Vöktun á grunnvatnsyfirborði Ástjarnar hófst um miðjan júní 2021 og er staðan mæld á 2-4 vikna fresti og verða niðurstöður og áframhaldandi vöktun ákveðin í samræmi við niðurstöðu umhverfismats og tilgreint í umhverfismatsskýrslu. Sjá einnig svar við umsögn Hafrannsóknarstofnunar (5) og Umhverfisstofnunar (7). Tilgreint verður jarð- og gróðurask sem verður á framkvæmdarsvæði í umhverfismatsskýrslunni. Gagnaöflun verður um fuglalíf á svæðinu og lagt mat á áhrif þess, bæði á framkvæmda- og rekstrartíma. Í umhverfismatsskýrslu er lögð áhersla á að meta áhrif framkvæmdar á Ástjörn sem heild, vatnafar þess, vistgerðir og lífríki. Sjá einnig svar við umsögn Hafrannsóknarstofnunar (5) og Umhverfisstofnunar (7).

Í umsögn kemur fram:

„Í fyrirliggjandi matsáætlun hafnar Hafnarfjarðarbæ því að fjalla um núllkost samhliða valkostum A og B“

Viðbrögð: Í mati á umhverfisáhrifum er núllkostur notaður sem grunnviðmið og hann borinn saman við aðra valkosti um staðsetningu knatthússins með tillit til umhverfisáhrifa. Sjá einnig svar við umsögn frá Umhverfisstofnun(7) og Björn Ól Gíslason o.fl (10).

Í umsögn kemur fram:

Sveitafélaginu bera að skoða aðra möguleika á staðsetningu á uppbyggingu ípróttasvæðisins. Starfsemi ípróttafélagsins þarf ekki öll að vera staðsett á sama stað.

Viðbrögð: Markmið framkvæmdar er að efla þá starfsemi sem þegar er á ípróttasvæðinu sem og að stuðla að fjölbreyttari notkun svæðisins. Uppbygging á ípróttasvæðinu er mikilvæg og liggja fyrir skýrir hagsmunir til að bæta þjónustu við íbúa og aðgengi að henni. Markmiðið er að styrkja þá starfsemi sem þegar er til staðar á svæðinu á hagkvæman hátt með því að nýta núverandi innviði sem best, s.s. gatnagerð, veitukerfi og skólaþjónustu. Valkostur um uppbyggingu ípróttasvæðis annars staðar í Hafnarfirði samræmist ekki markmiðum framkvæmdar.

Umsögn segir:

Í álitni skipulagsstofnunar kemur fram:

„Þar skiptir meginmáli að komi til þess að rask vegna framkvæmdanna hafi áhrif á lekt hraunsins kann það að valda auknu afrennsli af svæðinu og þ.a.l. hafa í för með sér að varanlega lækkun á vatnsyfirborði tjarnarinnar með ófyrirsjáanlegum afleiðingum fyrir lífríki og verndargildi Ástjarnar. Ekki liggja fyrir upplýsingar um hvernig hægt sé að tryggja að ekki verði jarðrask neðan grunnvatnsyfirborðsins eða hvaða afleiðingar það hefur í för með sér. Í því sambandi bendir Skipulagsstofnun á að fyrirliggjandi rannsóknir á vatnafari eru tæplega 20 ára gamlar og töluverð uppbygging hefur orðið á svæðinu í kringum Ástjörn á þeim tíma sem kallar á nýjar rannsóknir.“

“Með hliðsjón af framangreindu verður að gera verulega ríkar kröfur um mat á þessum þáttum í matsáætlun, sbr. einnig áður nefnd 61. gr. náttúruverndarlaga. Í þessu sambandi fær fyrirliggjandi matsáætlun algjöra fallelkunn.

Í matsáætlun er fjallað um að gröftur framkvæmdar nái ekki niður að hæsta grunnvatnsyfirborði tjarnarinnar og ekki talin hætta á að fyrirhuguð framkvæmd hafi áhrif á lekt stemmisins, og þar af leiðandi ætti flæði grunnvatns úr Ásbjörn að haldast óbreytt (gröftur verði 50 cm yfir áætlaðri hæstu grunnvatnsstöðu Ástjarnar). Þetta er fullyrt í matsáætlun án þess að athugun hafi farið fram, hún sé boðuð eða vísað til heimilda fyrir því að 50 cm haldi. Hvergi er sagt frá því á hverju þessir 50 cm byggja. Það að fjalla í matsáætlun um fyrirkomulag lagna og hvort þær fari undir kvaðir um kóta er ekki nægilegt og gefur engin líkindi fyrir því að þetta verndi tjörnina og vatnsyfirborð tjarnarinnar sem er verndað í friðlýsingu og lögum. Hafa ber í huga að fyrir hendi þarf að vera brýn nauðsyn til að fara í svona framkvæmdir og gerðar miklar kröfur í tilviki sem þessu. Af þessu leiðir að gerðar eru ríkar kröfur til þess að meta þennan þátt gaumgæfilega.”

„Matsáætlun þarf að fjalla um og vísa til rannsókna að 50 cm í svona tilvikum tryggja að ekki verði jarðrask neðan grunnvatnsyfirborðsins eða hvaða afleiðingar það hefur í för með sér. Útskýra þarf hvaða rannsóknir á að grípa til með það fyrir augum að skoða hægt sé að koma í veg fyrir áhrifin og hvort þetta sé nægilegt,..“

Viðbrögð: Við undirbúning framkvæmda hafa verið boraðar 16 holur til að kanna undirstöður knatthússins. Niðurstöður sýna að fyllingin undir vellinum var milli 0,6 – 1 m á þykkt og þar fyrir neðan var þétt og fín hraunklöpp. Við hönnun er áhersla lögð á að jarðvinna fari ekki undir hæstu vatnsstöðu Ástjarnar í þeim tilgangi að hafa ekki áhrif á lekt jarðlaganna. Framkvæmdir og þau mannvirki sem þeim fylgja eru ekki að fara að hafa áhrif á jarðlög sem liggja fyrir neðan þeirra sem raskað verður. Gerð verður grein fyrir niðurstöðum úr jarðtækniskýrslu á svæðinu í umhverfismatskýrslu sem er byggð niðurstöðum úr tilraunaborholum og kortlagningu á svæðinu. Þá verður einnig gerð grein fyrir því hvernig verður staðið að jarðvinnu á svæðinu og hvaða kröfur verða gerðar til að tryggja að ekki verður farið niður fyrir hæstu vatnsstöðu Ástjarnar.

Mótvægisáðgerðir verða endurskoðaðar þegar rannsókn og frekar gagnaöflun hefur verið lokið og nánari upplýsingar um hvernig verður tryggt að jarðrask sé takmarkað eins og mögulegt er. Nánar verður fjallað um þessi þætti í umhverfismatskýrslu. Sjá einni svar við athugasemd Landverndar (8)

Umsögn segir:

„Þá er gerð athugasemd við að mælingar á vatnsborð Ástjarnar eigi eingöngu að framkvæma til „a.m.k.“ febrúar 2022 (frá júní 2021). Þessi tímarammi er óljós og uppfyllir ekki skilyrði um umfjöllun um aðferðarlýsingar í matsáætlun. [...] Til að fá markverðar niðurstöður verður tímabilið að vera lengra eða a.m.k. í 1,5 ár. Hér má nefna að fyrri rannsóknir náðu yfir lengra tímabil (1,5 ár). Toppur voru t.d. eftir febrúar í fyrri rannsókn (sjá töflu 6.1. í matsáætlun) sem einnig styður að þörf er á miklu lengra tímabili á mælingum.

Þá eru engar upplýsingar í matsáætlun um hvar mælingar fara fram í tjörninni eða hverjir standa að þeim, sbr. skilyrði bls. 22 í leiðbeiningum Skipulagsstofnunar (2005). Þá kemur ekkert fram í matsáætlun um hvaða aðferðum er beitt eða hvernig fyrirhugað er að setja niðurstöðurnar fram í umhverfismatskýrslu.“

Viðbrögð: Í matsáætlun kemur fram að um áframhaldandi mælingar er um að ræða og í umhverfismatskýrslu verður gerð grein fyrir niðurstöðum vöktunar fyrir júní 2021 til a.m.k. febrúar / mars 2022 og þær bornar saman við fyrri mælingar frá árunum 2002 og 1995. Það fyrirkomulag nær yfir þann tíma sem Ástjörn er í hæstu stöðu samkvæmt fyrri mælingum. Mælingar og mat á umhverfisáhrifum er unnið af VSÓ Ráðgjöf.

Umsögn segir:

“Það er fráleitt að ræða um mótvægisáðgerðir í matsáætlun þegar fullnægjandi mat á umhverfisáhrifum hefur ekki farið fram. Í matsáætlun á að upplýsa um að í umhverfismatskýrslu framkvæmdaáðila verði settar fram tillögur um raunhæfar mótvægisáðgerðir. Vísast um þetta til fyrri umfjöllunar í kafla 1 hér að framan í umsögninni.

Viðbrögð: Samkvæmt 9. gr. reglugerðar nr. 1381/2021 um umhverfismat framkvæmda skal „upplýsingar um fyrirhugaðar mótvægisáðgerðir, eftir því sem við á.“ Einnig er tilgreint undir 10. gr. fyrrnefndrar reglugerðar að „upplýsingar um fyrirhugaðar mótvægisáðgerðir, eftir því sem við á [...] mótvægisáðgerðum. Ákveðnar mótvægisáðgerðir eru því mótaðar við matsskyldufyrirspurn sem verða endurskoðaðar þegar rannsókn og frekar gagnaöflun hefur lokið. Greint verður nánar frá þeim í umhverfismatskýrslu, sbr. 15. gr. fyrrnefndrar reglugerðar sem segir: „Lýsing á fyrirhuguðum mótvægisáðgerðum og vöktun, eftir því sem við á.“

Umsögn segir:

*Aðrar athugasemdir við kafla sem tengjast framangreindu bein eða óbeint:
Matsspurningar sem fram koma á bls. 18 – 19 eru ekki í samræmi við lög. Þannig gera matsspurningar ekki skýran greinarmun á mati*

annars vegar á umhverfispáttum á breytingu deiliskipulagsins til framtíðar (t.d. áhrif á vistkerfi, dýralíf, sjónræn áhrif og verndargildi svæðisins sem friðlands og fólksvangt o.s.frv.) og

hins vegar þátta á meðan framkvæmd stendur.

Þessi greinarmunur er ekki gerður og taka matsspurningar eingöngu mið af „mengun á framkvæmdartíma“. Þetta of þröng nálgun og er með öllu óásættanlegt og ekki í samræmi við ákvörðun Skipulagsstofnunar, þar sem ein af megin forsendum fyrir mati á umhverfisáhrifum er áhrif „af byggingu íþróttahúss af þessari stærð við mörk friðlandsins

á verndargildi og lífríki Ástjarnar og næsta nágrennis. [...] Í ljósi umfangs ípróttahússins og nálægðar við hið friðlýsta svæði kunna sjónræn áhrif að verða töluverð.

Skipulagsstofnun telur að skoða þurfi áhrif af staðsetningu ípróttahúss í samræmi við gildandi deiliskipulag, fjær friðlandsmörkunum, og bera saman umhverfisáhrif þessara tveggja valkosta.“

Viðbrögð: Matsáætlunin er unnin í samræmi við 11. gr. reglugerðar nr. 1381/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana og byggir á ákvörðun Skipulagsstofnunar um matsskyldu. Fyrir hvern umhverfisþáttur sem talið er að gæti helst orðið fyrir áhrifum, þegar tekið er tillit til allra umhverfisáhrifa framkvæmdarinnar miðað við fyrirliggjandi vitneskju eru mótaðar matsspurningar. Matsspurningar eru til hliðsjónar við rannsóknir á umhverfisþáttum og við mat á áhrifum framkvæmda. Nálgun matsspurninga er ekki tilgreint í lögnum, hvorki í reglugerðar nr. 1381/2021 um umhverfismat framkvæmda né í lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

Varðandi ákvörðun Skipulagsstofnunar, í mat á umhverfisáhrifum verð umhverfisþættir tveggja valkosta skoðaðir og bornir saman við núllkost en valkostur B er staðsettur fjær friðlandi Ástjarnar. Sjá einnig svar við umsögn Umhverfisstofnunar (7) og Björn Ól. Gíslason o.fl. (10).

Umsögn segir:

„Þá er óskiljanlegt hvernig matsspurning um þörf á því að „verja mannvirki valkosta gegn vatni ef vatnsyfirboð Ástjarnar hækkar“ eigi heima í umhverfisskýrslu skv. lögum um mat á umhverfisáhrifum. Lögin og skyldan taka ekki til mats á áhrifum umhverfis á framkvæmd sem slíka, heldur öfugt. Undirrituð áttar sig ekkert á hvert sveitarfélagið er að fara í þessum efnum og krefst að þetta sé skýrt betur, eyða eytt út úr áætluninni.“

Viðbrögð: Eðlilegt er að skoða og fjalla um utanaðkomandi þætti sem kunna að hafa áhrif á útfærslu á fyrirhuguðum framkvæmdum. Gera þarf grein fyrir hvort þurfi að fara í aðgerðir, með tilheyrandi raski, til að koma í veg fyrir flóð úr Ástjórn hafi áhrif á mannvirki. Sjá einnig svar við umsögn Landverndar (8).

Umsögn segir:

“Engin mynd er sett fram eða metin af byggð í Áslandshverfinu t.d. neðstu húsum. Þetta er ófullnægjandi enda næsta byggð þar. Gera þarf þetta fyrir alla þrjá valkostina, A, B og núllkost. [...] Í viðmiði bls. 22 vantar umfjöllun um Friðlýsingar um Ásland, enda áhrifa að gæta innan þess, t.d. skuggi og sjónræn upplifun í fólkvangi. Þegar staðið er svo nálægt mannvirkinu eins og í valkosti A þá er það eins og að standa upp við margra hæða risa fjölbýli. Hvernig fer það saman við verndargildi svæðisins? Matsáætlun þarf að setja fram lýsingu á því hvernig þetta verður metið sbr. skýra ákvörðun Skipulagsstofnunar frá 13. júlí 2021 um að mannvirkið kunni að valda töluverðum sjónrænum áhrifum og meta eigi áhrif á verndargildi Ástjarnar og fólkvangsins. Matsáætlun fjallar ekkert um þetta og gerðar um það verulegar athugasemdir.”

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslunni verður gerð grein fyrir mögulegri ásýnd svæðis að framkvæmdum loknum með ásýndarmynd sem sýna mögulega ásýnd svæðis frá næstu byggð við tjörn, eftir að framkvæmdum lýkur. Í kjölfar athugasemda verða staðsetning ásýndarmynda endurskoðuð, útbúnar verða slíkar myndir fyrir báða valkosti.

Í umhverfismatsskýrslu verður lagt mat á hver sjónræn áhrif valkosta verða frá t.a.m. útivistarsvæði við tjörnina. Sjá einnig svar við umsögn Umhverfisstofnunar (7).

Umsögn segir:

“Þá eru gerðar aðrar athugasemd við umfjöllun matsáætlunar í þessum kafla (fuglalíf). Hafa ber í huga að mat á umhverfisáhrifum tekur ekki eingöngu til mats á áhrifum á framkvæmdartíma heldur einnig af starfsemi og tilvist mannvirkisins, þ.e. til framtíðar. Ljóslega er umfjöllun matsáætlunar verulega áfátt um framangreint og eingöngu einblínt á framkvæmdartímann. Þetta gengur allof skammt sbr. áður nefnda ákvörðun Skipulagsstofnunar. T.a.m. er ekkert fjallað um hvernig á að meta áhrif skugga eða t.d. aukinna vinda á fuglalíf á friðlandinu.”

Viðbrögð: Gert verður grein fyrir niðurstöðum úr gagnaöflunar fuglasérfræðings varðandi hver eru líkleg áhrif framkvæmdarinnar á fuglalíf í umhverfismatsskýrslu.

Umsögn segir:

“Ábending undirritaðrar er að óæskilegt sé að skilja í sundur mat á áhrifum framkvæmdar á vatnsflæði annars vegar og á fuglalíf og lífríki við tjörnina hins vegar. Þetta eru órjúfanlegir og samverkandi þættir. Meta þarf þessa hluti sjálfstætt en svo leggja á þetta heildarmat þ.e. horfa þarf á þessa þætti saman en ekki aðskilið. Frá þessu verður heldur ekki skilið að leggja mat á áhrif framkvæmdar á verndargildi svæðisins sem friðlands og fólkvangs.”

[..]

“Ekki er hægt að meta umhverfisáhrif með fullnægjandi hætti nema við matsvinnuna sé gerð rannsókn á lífríkinu og áhrifum framkvæmdarinnar og mannvirkisins á það, beint eða óbeint (vegna áhrifa á vistkerfi, vatn, dýralíf og gróður).”

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslu verður lagt mat á áhrif framkvæmdar á Ástjörn og lögð áhersla á að meta áhrif framkvæmdar á Ástjörn sem heild, vatnafar þess, vistgerðir og lífríki. Sjá einni svar við umsögn Hafrannsóknarstofnunar (5) og Umhverfisstofnunar (7).

Umsögn segir:

“Ekkert er þannig vikið að lýsingu af bílastæðum og áhrifa þeirra á umhverfið og verndargildi svæðisins fyrir lífríki og sem fólksvangs og fyrir íbúða. Þetta er ófullnægjandi. Þetta þarf að skoða og útskýra hvernig það er skoðað. Mat þarf einnig að fara fram samkvæmt núllkosti.”

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslu verður gerð grein fyrir staðsetningu lýsingar auk notkunar tíma þeirra. Niðurstöður verða birtar í umhverfismatsskýrslu og lagt mat á möguleg áhrif frá lýsingunni. Sjá einnig svar við athugasemd frá Hafrannsóknarstofnunar (5).

Umsögn segir:

Meta þarf einnig t.d. áhrif mögulegra aukinna vinda og breytts veðurfars fyrir svæðið og upplifun fólks, skugga af hýsinu og lýsingu t.d. af bílastæðum og völlum. Meta þarf út frá núllkosti einnig.

Viðbrögð: Í umhverfismatsskýrslunni verður gerð grein fyrir hvar skuggavarp mun gæta vegna mannvirkisins. Niðurstöður verða settar fram sem myndir. Sjá einnig umsögn frá Umhverfisstofnunar (7) og Birni Ól. Gíslasyni o.fl. (10).